

Specialfrågelista

Frågelista om förändringar i kosthållet

Avsikten med denna frågelista är att söka få fram, hur kosthållet förändrats under vårt århundrade, och vilka faktorer som åstadkommit denna förändring, t.ex. ekonomiska faktorer, färdiga produkter, påverkan från kokböcker och tidningar etc. Det är också värdefullt att undersöka, vilka traditionella maträtter som används.

- A.
1. Kan ni ge några allmänna synpunkter på vad kosten var sammansatt av i er barndom? (Ange vilken tid det gäller, t.ex. 1910- el. 1930-talet)
 2. Hur många gånger om dagen åt man, och vad kallade man de olika måltiderna?
 3. Vad brukade de olika måltiderna bestå av a) på vardagar b) på söndagar?
 4. Var mathållningen i hög grad beroende av årstiden, så att man t.ex. åt ägg mest på våren? Ge andra exempel?
 5. Var det stor skillnad mellan vardagsmat och sådant, som man bjöd främmade på? Vari bestod i så fall skillnaderna?
 6. Vad brukade man äta vid årshögtiderna, jul, påsk, midsommar osv.?
 7. Vilka matvaror tillverkade man själv? (T.ex. om man slaktade, gjorde korv och ost, odlade grönsaker, bakade Berätta i så fall något om hur det gick till!)
 8. Vilka matvaror köpte man, och var köpte man dem?
 9. Vilka måltidsdrycker var vanliga? a) på vardagar b) på söndagar och vid andra festligare tillfällen.
 10. Vilka sorters bröd åt man? Var det bakat av rågmjöl, vetemjöl eller någon annan mjölsort?
 11. Gjorde man någon skillnad mellan vardagsbröd och helgdagsbröd? Vari bestod i så fall skillnaden?
 12. Åt man ofta gröt och i så fall vilken sorts gröt? Drack eller åt man mjölk därtill?

13. Åt man ofta välling och i så fall vilken sort?
14. Vilka grönsaker och rotfrukter använde man?
15. Åt man bär och frukt? I så fall vilka, och hur använde man dem?
(T.ex. till sylt eller soppa)
16. Åt man svamp?
17. Om svaren på frågorna 15 och 16 är jakande: plockade man bär, frukt och svamp själv?
18. Förekom filbunke eller surmjölk? Satte man den i så fall själv?
19. Åt man smör, margarin eller ister till bröd?
20. Var ägg vanlig mat? I så fall, i vilken form? (T.ex. kokta ägg, ägg-röra, omelett)
21. Förekom det att man saltade ner matvaror, t.ex. kött och fisk?
22. Förekom andra konserveringsmetoder? Berätta i så fall något om hur det gick till!
23. Åt man mat gjord av blod? (T.ex. palt eller blodpudding)
24. Vilka kryddor använde man vid matlagning?
25. Berätta om bordssederna! Dukning, placering, bordsbön, etc.)
26. Berätta om vilka redskap man använde vid matlagningen!

- B.
1. Ange några förändringar beträffande kosten, som inträffat sedan er barndom! Utgå härvid gärna från frågorna under A, men låt dem gälla nutiden! Ange om möjligt ungefär när förändringarna inträffat.
 2. Vilka matvanor framställer ni själv, och vilka köper ni?
 3. Var inhandlar ni era matvaror?
 4. Brukar ni t.ex. baka, ysta eller göra korv själv?
 5. Om svaret på fråga 3 är nekande: Har ni tidigare gjort det, och när slutade ni därmed?
 6. Använder ni grönsaker mera nu än tidigare, och i så fall vilka?
 7. Odlar ni grönsaker, frukt eller bär, och i så fall vilka?
 8. Använder ni svamp? Om ni inte alltid gjort det, när började ni därmed?
 9. Konserverar ni frukt, bär svamp o.d.?

10. Har ni frysbox?
11. Om svaret på fråga 9 är jakande: När fick ni frysbox? Hur har den förändrat er mathållning? Fryser ni ner matvaror själv, eller köper ni färdigfrost mat och lägger i frysboxen?
12. Köper ni färdiglagad mat eller halvfabrikat (t.ex. frysta köttbullar, soppor på burk, grillade kycklingar), eller tillagar ni allt eller det mesta själv?
13. Om ni köper färdiglagad mat eller halvfabrikat: När började ni därmed?
14. Vilka måltidsdrycker använder ni? (T.ex. öl, lättmjölk, vin, läskedryck)
15. Vilka sorters bröd använder ni?
16. Förekommer gröt och välling?
17. Ange några vanliga vardagsrätter!
18. Ange några typiska festrätter!
19. Vilka kryddor använder ni mest?
20. Finns det några traditionella maträtter ni håller fast vid. Är det i så fall vid några speciella tillfällen ni äter dem? (T.ex. dopp i grytan vid jul)
21. Var har ni lärt er tillaga de maträtter ni nu använder? (T.ex. från barndomshemmet, genom skolkök, kokböcker, tidningar ...)
22. Händer det ofta, att ni tillagar maträtter, som tidigare varit okända för er? Ge exempel!
23. Om svaret på fråga 22 är jakande: Brukar ni upprepa sådana nyheter, eller är det endast fråga om engångsföreteelser?

Katarina Nilsson/W. Ehn